

Atif Kujundžić

U CJELINI I POJEDINOSTIMA DUŽNICI SMO PREMA SVOME GRADU, O SLIKAMA MEHMEDA ALIĆA GLJIVE

(Budući da slike gračaničkog slikara Mehmeda Alića likovno obogaćuju ovaj broj našeg časopisa, odlučili smo da "progovor" povodom otvaranja njegove izložbe, 4. 8. 2004. godine u BKC u Gračanici, objavimo u cjelini.)

Dobro znamo kako i koliko smo oduvijek i zauvijek ovdje, ali smo se prije agresijom nametnutog rata gubili u općoj slici i davali joj se, kako se ispostavilo: bez potrebe. Kada smo vidjeli kako nas ta nesebičnost proždire, potražili smo se i pronašli tu, na licu mjesta, gdje i jesmo jedino mogući i stvarni. Čini se, tada smo i prvi put uistinu pojмили, kako su nas uvijek prepoznavali po Sahat-kuli, Bijeloj Ahmed-pašinoj i Šarenjoj džamiji, Osman-kapetanovoj medresi i Općinskoj kući, kao ljude iz Čaršije od posla, kao Gračanlije. Čak, nismo ni primjećivali, kako im ni na pamet ne pada da nas u Sarajevu prihvate kao Sarajlije, mada ne znamo odakle i kada su u Sarajevo došli. Kao ni u druge gradove. A Boga mi, ponekad ni mi nismo htjeli biti, tamo neki, jer – Gračanlije i jesmo!

Naime, od nekog doba, prisjetili smo se i mi mnogih stvari. Jer, ljudi imaju pravo. Tako kako kažu i treba biti. Ali, možemo i mi reći, jer i mi znamo svoje. Zašto ovako govorimo?

Postoje knjige rođenih, vjenčanih, umrlih, spiskovi ljudi po raznim osnovama, *sidžil gra-*

čaničkog kadije, kartoteke, datoteke, austrougarski katastar, defteri, gruntovnica, školske evidencije itd., i sve to u životu samo su fragmenti. Tek umjetnost može o svemu univerzalno progovoriti. I treba. Jer, u viziji umjetnosti – jedinstvo svijeta je prva stavka.

Opisujući sopstvene živote u svim pojedinostima, dužni smo opisati, nacrtati, opjevati, naslikati ovaj Grad i njegovo okruženje, koje nas tako bitno čini i koji su takvi, jer smo kao ljudi i mi tu, pa nas u tom uzročno-posljedičnom odnosu vide i prepoznaju. Ako Čovjek i jeste Božji stvor, on mora znati kako je Čovječanstvo arhipelag, podvodno spojen sa cjelinom koja pulsira životom u Jednoći Njegovoga Postojanja.

I, ne trebamo zaboraviti ono što je pisao John Donne a Ernest Hemingway uzeo kao proslav svoga sjajnog romana "ZA KIM ZVONO ZVONI":

Nijedan čovjek nije Ostrvo, sam po sebi cjelina; svaki je čovjek dio Kontinenta, dio Zemlje; ako grudvu Zemlje odnese More, Europe je manje, kao kad odnese neki Rt, kao da je odnijelo Posjed tvojih prijatelja ili tvoj; smrt ma kojeg čovjeka smanjuje mene, jer sam obuhvaćen Čovječanstvom. I stoga, nikad ne pitaj za kim zvono zvoni – ili, ako ćemo bolje razumjeti: kome salavati uče, *zvono zvoni za tobom*, a salavati su naše dove Svevišnjem da tvojoj duši otvori put do Dženneta.

* * *

Pada nam to naum, povodom susretanja sa Mehmedom Alićem i njegovim slikama, povodom ove izložbe koju smo došli otvoriti i pogledati.

Mehmed Alić slika od djetinjstva, a sada je na kraju šezdesetih. Povod za slikanje nalazi u svome unutarnjem osjećanju ljepote koje rado nazivamo estetskom utopijom. Konkretni pokretači i motivi su iz neposrednog okruženja, grada i okoline, a kad nije zadovoljan sadržajem slike, Mehmed domaštava detalje i zatvara estetsku cjelinu u jedinstven znak svojih ulja/slika na platnu.

Mehmed Alić korektno, a ponekad i veoma dobro: crta. On je ne samo naučio crtati, što kao zanat može naučiti svako, on crta estetsku nosivost svoje slike. Jer crtež kao osnova svake, ikoliko uspjele slike, osim što svjedoči o vještini, dokazuje i stvarnost dara. Nešto, što je korektno nacrtano, čovjek ima pravo i može obojiti kako želi, makar se tome i čudio svijet. Crtež je stvarnost konstrukcije, a boja stvarnost raspoloženja.

Nema sumnje, Mehmed Alić je talentiran za likovnu umjetnost. Međutim, Mehmedom Alićem vlada snaga kolorita. To znači, Alić sasvim precizno i racionalno vidi figurativno, a boje doživljava duboko subjektivno i tako ih prenosi na sliku. Alić vjeruje da je to dobro, upravo tako.

Pejzaž, koji ga pokreće svojom usplamtje-lošću kolorita, on prenosi na sliku akcentirajući upravo pokretače koji su našli odraza u njemu. Alić se ne može oteti snazi boje u svome osjećanju, pa je to dominantna i na njegovim slikama.

U izboru motiva i načinu njihovoga artikuliranja na slici, vidimo kako je Alić nadahnut djelima starih majstora, čak i u nivou kolorističke prenatrženosti, impresionistički. Ako slika ljeto – ono gori. Ako je to jesen – ona plamti. Ako je to zima – ona ledi. Ako je proljeće – ono se otvara i bokori uzduž i poprijeko.

U osnovi, riječ je o slikama i prizorima kakve smo, možda još u svome ranom djetinjstvu gledali na starim, patiniranim reprodukcijama, koje su ko zna kakvim putevima stizale u Bosnu i Hercegovinu iz europskih zemalja, a kakve možemo još kojekuda naći. One su uvijek djelovale nestvarno ili egzotično, a takve su i danas.

Mehmed Alić ima snažno i stvarno osjećanje za kompoziciju, sklad i ravnotežu, osjećaj za balans i simetriju koji će se na slici postvariti kao mjera, a koja će poroditi i estetski ugođaj. Alić slijedeći prirodu svoga dara pronalazi mjesto za koloristički akcent i konačno uspostavljanje ravnoteže svake pojedinačne

slike. Sve njegove slike, u suštini, slijede tzv. *zlatni presjek* u organiziranju obojenih, svijetlih i tamnih površina.

Znamo, Alićeve slike će se dopasti mnogima i poželjet će ih imati u svojim domovima i generacije će im se obraćati pogledima, kako bi u sebi i svome osjećanju dotakli: "Spreču", "Drijenču", "Prvi snijeg", "Staraču", "Džakule", ali i "Čauševića kuću" i "Čajića kuću", ili fiktivni, za naše oko nestvarni: "Alpski pejzaž", kakav je Mehmed Alić, možda, nekada odavno – samo okrznuo okom i zapamtio kao motiv za svoju sliku.

Stvar je u tome, da i kad koristi sirove boje i kad ih donosi kao koloristički usplamtjele, Mehmed Alić prema bojama ne griješi i pokazuje stvarnost svoga odnosa prema mogućnostima slike.

Alićeva namjera, da u slijedećem zahvatu oslika sve što mu znači ovaj Grad, o čemu rado govori, mislimo da je dobra i važna u njegovome životu i da mu otvaranje ove izložbe i progovor o njegovim slikama u tom smislu predstavljaju potrebnu podršku.

